

Turvallisesti

RAKSALLA

SUOJAKYPÄRÄ

Suojaaja päätä kolhuilta ja iskuilta. Rakennustyömaalla on käytettävä suojakypärää ja tarvittaessa kypärä on varustettava alushupulla. Kypärään voi olla yhdistettynä suojavisiiri ja kuulosuojaimet.

KUULOSUOJAIMET

Suojaavat korvia haitalliselta melulta. 85dB meluastutus ylittyy rakennustyömaalla useissa työvaiheissa. Tulppasuojaimia käytettäessä huolellinen asennus on kaiken a & o.

SUOJALASIT

Suojaavat silmiä rakennustyömaalla. Rakennustyössä on käytettävä työn ja työolosuhteiden edellyttämää henkilökohtaista silmien suojausta.

HENKILÖTUNNISTE

Kuvallinen henkilötunniste kertoo kuka olet ja kuka on työnantajasi ja että olet ammattilainen.

HUOMIOLIIVI

Kirkkaan keltainen liivi tai huomioväritetyt vaatteet lisäävät näkyvyyttä. Rakennustyömaalla on käytettävä heijastavaa varoitusvaatetusta, jotta työntekijä näkyy hyvin.

SUOJAKÄSINEET

Rakentamisessa tulee käyttää työtehtävään soveltuvia käsineitä. Käsineet suojaavat pistoilta, viilloilta, kemikaaleilta ja kipinöiltä.

SUOJAVAADETUS

Vahva palosuojattu materiaali, jolla on suojausominaisuus ja mahdollisesti huomioväritus.

POLVISUOJAT

Suojaavat polvia liialliselta rasituksesta ja kulumiselta. Lattiatöissä ja muissa vastaavissa polvia rasittavissa töissä on käytettävä polvensuojaimia.

TURVAJALKINEET

Suojaavat osaltaan jakoihin ja jalkateriin kohdistuvilta tapaturmilta. Muista kuitenkin ympäristön huomioinnosta kaikissa tilanteissa.

PORAUS- JA PIIKKAUSTÖISSÄ

silmäsuojain, kuulonsuojaimet, suojakäsineet, hengityssuojain

SIRKKELILLÄ TYÖSKENNELTÄESSÄ

suojalasit, kuulonsuojaimet ja hengityssuojain

PUTOAMISSUOJAUS

Putoamisvaaran torjunnassa käytetään aina ensisijaisesti suojakaiteita ja -kansia tai muita vastaavia rakenteellisia ratkaisuja. Kun tämä ei onnistu, käytetään turvavalkaita.

Tavoitteena nolla tapaturmaa

Suomalaisilla rakennustyömailla on päästy työturvallisuuden johtamisessa hyvään alkuun ja joidenkin turvallisuusjohtamisen käytäntöjen soveltaminen alkaa olla yleistä. Kuitenkin hyvien käytäntöjen entistä laajempi käyttöönnotto vaatii vielä panostusta monessa yrityksessä. Rakennusalalla sattuu edelleen runsas kolmannes teollisuuden ja rakentamisen yhteenlasketuista tapaturmista.

Työturvallisuuden parantamiseksi rakennustyömaiden toiminta on keskeisimmällä sijalla. Viestit työmailta ja yrityksistä kertovat, että turvallisuusasiat ovat nousseet palaverissa ja kokouksissa eturivin asioiksi. Jopa harjannostajaispuheissa nolla tapaturmaa –tavoite on monesti keskeisenä esillä. Edellytyksien luominen turvalliselle työskentelylle otetaan vakavasti ja sopimuksissa sovituista velvoitteista pidetään yhä paremmin kiinni. Turvallisia työmaita näkyy ja niistä sekä kuuluu että luetaan esimerkkejä yhä enemmän. Turvallinen ja tuottava työmaa on siisti ja järjestyksessä oleva työmaa.

Riskinotto, riskinoton hyväksyminen, huono ennakkosuunnittelu ja suunnitelmien noudattamatta jättäminen, välinpitämättömyys ja ns. väärintekemisen perinne koko rakentamisen ketjussa ovat syitä alan huonoon maineeseen. Uusia toimintatapoja ja myönteistä asennetta on edistetty koulutus- ja turvallisuustapahtumilla kuten RaTuKe-hankkeella. Hankkeen tavoitteena on

1. Vähentää rakennusalan työtaturmien määrää ja niistä aiheutuvia kärsimyksiä ja kustannuksia.
2. Lisätä eri osapuolten tietoa, osaamista ja yhteistyötä työturvallisuudesta.
3. Parantaa rakennusalan kilpailukykyä ja houkuttelevuutta työpaikkana.
4. Luoda jatkuva kehittämisprosessi työturvallisuusasioiden hoitamiseksi.
5. Aikaansaada uudenlainen turvallisuuskulttuuri ja turvallisuusjohtamisen kulttuuri rakennusalalle.

Turvallinen työmaa ja työskentely lähtevät aina rakennuttajan ja päätoteuttajan tahtotilasta. Mitään laiminlyöntejä tai työturvallisuusriskejä ei tule sallia ns. kustannus- tai muista syistä. Urakoitsijoiden työturvallisuustyö kulminoituu siihen, miten työnjohto jokapäiväisessä vuorovaikutuksessa töiden toteuttajien kanssa ottaa huomioon turvallisuuden ja turvalliset työtavat.

Tapa toimia ei synny itsestään. Usein vaatiminen ja valvominen ovat ainoat keinot saada muutosta aikaiseksi. Tässä työssä suuri merkitys on johdon aktiivisella todellisella sitoutumisella ja yritysten toimintapojen muutoksilla. Näissä asioissa on hyvin paljon hyödyntämättömiä mahdollisuuksia parantaa rakentamisen turvallisuustoimintaa ja alan imagoa.

Enää ei tarvitse mennä teollisuushankkeisiin hakemaan työmaata missä tapaturmataajuus on reilusti alle kymmenen tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti. Nyt sellaisia ovat jo jotkut liike- ja toimitalakohteet sekä asuntokohteet. Yhteistä kaikille näille hankkeille on koko rakentamisketjun yhteinen tahto. Jotakin on tapahtunut ja tapahtuu edelleen.

FAKTA VAIKO...

Rakennusala on edelleen Suomen vaarallisin päätoimiala - tarvitseeko olla?

Nolla tapaturmaa on tavoite ja kaikki tapaturmat ovat turhia - kuitenkin alalla sattuu noin 15.000 tapaturmaa vuosittain - missä vika?

Rakennusalan työtaturmataajuus on ollut noin 70 korvattua työtaturma- ja ammattitautitapausta miljoonaa tehtyä työtuntia kohden - kuitenkin Sellon ja Kampin työmailloilla päästiin kymmenesosaan tästä. Me pystymme siis toimimaan yhteisellä työmaalla turvallisesti.

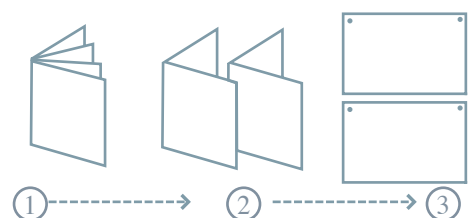
Yhden työtaturman aiheuttaman nuoren rakennustyömiehen tapaturmaeläkkeen korvaukset voivat nousta jopa 700.000 euroon. Inhimillisiä vaikutuksia ei voida rahassa mitata.

Yksikin kuolemantapaus rakentamisessa on liikaa ja väärin. Se myös maksaa - jopa 500.000 euroa. Ohimenevä tapaturma maksaa rakennusyritykselle keskimäärin 6.000 euroa.

Kannattaisiko meidän välittää itsestämme ja toisistamme niin paljon, että loisimme yhdessä turvallista työympäristöä.

Esitteen käyttöohje

1. Tämä esite tarjoaa tietoa rakennustyömaan turvallisuudesta.
2. Irrota esitteen etu- ja takakansi sekä keskiaukeama toisistaan.
3. Etu- ja takakansi muodostavat seinälle laitettavan julisteen, jossa esitellään henkilökohtaiset suojavarusteet ja toiminta tapaturma- ja hätätilanteessa.
4. Keskiaukeama muodostaa toisen julisteen, missä käsitellään toimintaa työmaalla turvallisemman ympäristön luomiseksi.

Ammattitaito ja perehdytys

- tunne työmaan vaarat

RATURVA 2 Perehdyttäminen

Jokainen työmaalla työskentelevä tulee olla perehdytetty työmaahan ja sen toimintoihin. Raturva on rakentamisen työalajikohtainen turvallisuusohjeisto työnopastukseen ja koulutukseen. Raturva 2 sisältää työnjohdolle ja työntekijöille suunnattua turvallisuusaineistoa. Keskeistä turvallisuuteen vaikuttavaa tietoa löytyy muun muassa

- perehdyttämisestä
- aliurakoitsijoiden turvallisuussuunnittelusta
- läheltä piti -tilanteiden ilmoittamisesta
- henkilösuojaimista
- ergonomiaa parantavista apuvälineistä
- ulkomaisten työntekijöiden huomioimisesta sekä
- työnjohdon ja työntekijöiden velvollisuuksista.

Ohjeiden sisältö

Kunkin työalajikohtaisen ohjeen sisältö muodostuu viidestä osasta

1. Piirros ja sanallinen kuvaus työalajista (Talo-Ratu)
2. Vaarojen tunnistaminen ja arviointi
3. Vaarojen poistaminen ja turvallisuuden parantaminen
4. Ergonomia
5. Suojavälineet

Työturvallisuuskortti

Työturvallisuuskortti on osoitus työturvallisuuden perusteiden tuntemisesta. Taustalla on valtakunnallinen menettelytapa, jonka tavoitteena on työturvallisuuden kehittäminen teollisuuden yhteisillä työpaikoilla.

Työturvallisuuskortin saaminen edellyttää hyväksytysti suoritettua kurssia, jossa

- annetaan perustiedot ympäristön vaarojen tunnistamiseen
- tiedotetaan työsuojelun yleisistä periaatteista, yhteistoiminnasta ja hyvistä turvallisuuskäytännöistä yhteisillä työpaikoilla
- luodaan perusvalmiudet työpaikka- ja työtehtäväkohtaisen perehdytksen omaksumiselle.

Työturvallisuuskortti on vuodesta 2005 lähtien ollut edellytys useiden rakennusliikkeiden työmailla työskentelyyn. Yritykset ovat edellyttäneet myös alihankkijoidensa työntekijöiltä turvallisuuskorttikoulutuksen suoritusta.

Henkilötunniste

Työturvallisuuslakiin tehdyn muutoksen perusteella kaikilla rakennustyömailla työskentelevillä on 1.2.2006 alkaen oltava kuvallinen henkilötunniste. Velvollisuus tunnisteiden käyttämiseen koskee yhteisiä työmaita, joilla työskentelee usean työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä.

Tunnisteesta tulee käydä ilmi henkilön ja hänen työnantajansa nimi tai se, että kyseessä on itsenäinen työsuorittaja. Vastuu siitä, että henkilötunnistetta käytetään, on rakennuttajalla.

VINKKI

Tarra kypärässä kertoo, että työntekijä on perehdytetty toimimaan turvallisesti ja oikein työmaaympäristössä.

EIVÄT OLE SATTUMAA

Tapaturmat

Vaarojen arviointi ja ehkäisy

Vastuu työsuorituksen turvallisuudesta on jokaisella.

Vastuuseen kuuluu

- perehtyminen tehtävään liittyviin suunnitelmiin ja arviointeihin
- jatkuva työympäristön ja sen vaarojen havainnointi
- vaarojen poistaminen
- vaaroista ja läheltä piti -tilanteista tiedottaminen
- riskinoton välttäminen kaikissa tilanteissa.

Jokaisen työmaalla työskentelevän tulee olla perehdytetty työmaan olosuhteisiin ja itse työtehtävään. Työmaan yleisten vaarojen lisäksi työtehtävään liittyvät vaarat tulee käsitellä esimerkiksi tehtäväkohtaisten Raturva- ohjeiden avulla. Työntekijöiden tulee noudattaa annettuja ohjeita ja suunnitelmia.

Turvallinen työskentely on ammattitaitoa – kykyä arvioida työympäristöä sekä tunnistaa ja välttää vaaroja – ei vain ohjeiden noudattamista.

Miten suojaat itseäsi tapaturmilta

Lähtökohta on aina luoda työlle turvalliset olosuhteet ja ympäristö. Mikäli vaara on kuitenkin olemassa, tulee aina käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä.

1. Pidä kulkutiet, telineet ja putoamissuojaus kunnossa.
2. Jätä työpiste siistiksi seuraavaa työvaihetta varten.
3. Laita jätteet jätteastioihin.
4. Palauta yhteiset välineet omille paikoilleen.
5. Pidä varastopaikat järjestyksessä.
6. Huolehdi riittävästä valaistuksesta.
7. Sijoita sähkökeskukset ja kaapelit turvallisesti.
8. Käytä tarvittavia suojaimia ja turvalaitteita.

Kehon osat joihin yleisimmin sattuu

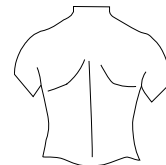
Rakennusalan työtapaturmista suurin osa kohdistuu kämmeniin, jalkoihin ja selkään. Suurin osa työtapaturmista olisi voitu välttää käyttämällä suojavarusteita sekä työskentelemällä ergonomisesti.

SILMÄT
13 %

KÄDET
25 %

SELKÄ
13 %

JALAT
19 %

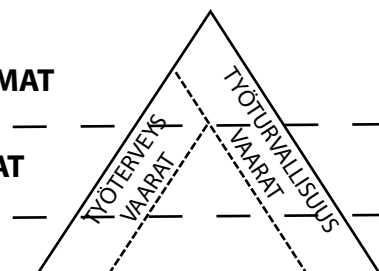
Vaaroja poistamalla pienennämme riskiä

Turvallisuusseuranta kuten viikkotarkastus tai TR-mittaus ei ole vain pakon sanelema juttu, vaan väline turvallisen työympäristön luomiseen ja ylläpitoon. Poistamalla työturvallisuus- ja -terveysvaaroja, vähennämme onnettomuusriskiä huomattavasti – läheltä piti -tilanteet vähenevät, lievät tapaturmat vähenevät ja vakavat lähenevät jo tavoitettamme – NOLLA TAPATURMAA!

VAKAVAT TAPATURMAT

LIEVÄT TAPATURMAT

LÄHELTÄ PITI

Toimi oikein JOS KUITENKIN SATTUU

Jokaisella on velvollisuus toimia hätätilanteessa. Ensimmäinen onnettomuuspaikalle tuleva käynnistää pelastustoimenpiteet. Onnettomuustilanteessa on tärkeää pysyä rauhallisena. Jos mahdollista, niin huuda lisäapua paikalle. Jos paikalla on useita ihmisiä, on jonkun otettava ohjat käsiinsä, jotta loukkaantunut saisi apua mahdollisimman pian. Kun ammattiauttajia saapuu onnettomuuspaikalle, siirtyy johtovastuu heille.

TOIMINTA HÄTÄTILANTEESSA

1. Arvioi tilanne.

- Tee nopea tilanearvio. Mitä on tapahtunut, mikä autettavien määrä ja avun tarve. Onko kyseessä sairaskohtaus vai onnettomuus. Sydämen ja hengityksen pysähtyminen tai runsas verenvuoto vaativat nopeita toimenpiteitä.

2. Tee hätäilmoitus numeroon 112.

3. Estä lisäonnettomuudet. Älä vaaranna omaa henkeäsi.

- Estä palovaarat yms. ja varoita tarvittaessa muita.
- Pelasta hengenvaarassa olevat.

4. Anna hätäensiapua.

- Tärkeintä turvata loukkaantuneen **hengitys ja verenkierto**. Tyrehdytä suuret verenvuodot. Jos potilas on tajuton, turvaa hänen hapensaantinsa (hengitysteiden avaaminen, kylkiäseno, tarvittaessa puhalluselvytys). Pidä loukkaantunut lämpimänä.

5. Tarkkaile ja rauhoita loukkaantunutta odottaessanne ammattiaapua.

- Rauhoita loukkaantunutta kuuntelemalla, puhumalla ja pitämällä hänestä kiinni. Älä jätä häntä yksin. Seuraa muutoksia loukkaantuneen voinnissa.

6. Välitä tapahtumatiedot ammattiauttajalle.

TÄSTÄ MERKISTÄ TUNNET TYÖMAAN ENSIAPUPISTEEN

**NOPEASTI JA OIKEIN
ANNETTU ENSIAPU VOI
SÄÄSTÄÄ LÄÄKÄRISSÄ
KÄYNNILTÄ!**

YLEINEN HÄTÄNUMERO

112

NÄIN TEET HÄTÄILMOITUKSEN

1. Soita hätäpuhelu itse jos voit.
2. Kerro, mitä on tapahtunut.
3. Kerro tarkka osoite ja kunta.
4. Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.
5. Toimi annettujen ohjeiden mukaan.
6. Lopeta puhelu vasta saatua siihen luvan.

TYÖMAA:

PÄÄTOTEUTTAJA:

OSOITE:

Vaarat ovat vältettävissä

Keskeinen keino vähentää tapaturmia on ennaltaehkäisy. Turvallinen toimintaympäristö ennaltaehkäisee tehokkaasti. Työympäristö pidetään turvallisena arvioimalla ja poistamalla vaaroja jatkuvasti ja jokaisen työmaalla työskentelevän toimesta. Viikottaisen turvallisuuseurannan tarkoitus on turvallisuustason ylläpito.

Turvallisuuden hallinta sekä uhkien ja vaarojen arviointi edellyttää eri osapuolten välistä kiinteää yhteistyötä ja selkeitä pelisääntöjä. Arviointi ja vaarojen välttäminen perustuu rakennuttajan, suunnittelijoiden, päätoteuttajan, urakoitsijoiden sekä yksittäisten työntekijöiden mahdollisten uhkien tunnistamiseen, ennaltaehkäisyyn ja hallintaan.

Työnantajan yleisen huolehtimisvelvollisuuden periaatteiden mukaisesti

- vaara- ja häirtatekijöiden syntyminen estetään
- vaara- ja häirtatekijät poistetaan tai korvataan vähemmän vaarallisilla tai haitallisilla
- yleisesti vaikuttavat työsuojelutoimenpiteet toteutetaan ennen yksilöllisiä

- tekniikan ja muiden käytettävissä olevien keinojen kehittyminen otetaan huomioon
- tarkkaillaan toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta työn turvallisuuteen ja terveellisyteen

Rakennuttajan on otettava rakennushankkeen vaarojen arvioinnin ensimmäinen askel. Rakennuttajan on laadittava turvallisuusasiakirja, missä on selvitettävä ja esitettävä hankkeen ominaisuuksista, olosuhteista ja luonteesta aiheutuvat vaara- ja häirtatekijät sekä rakennushankkeen toteuttamiseen liittyvät työturvallisuutta ja -terveyttä koskevat tiedot.

Päätoteuttajan on suunniteltava eri työvaiheiden tekeminen ja ajoitus siten, että työt voidaan tehdä turvallisesti ja vaaraa aiheuttamatta.

Rakennustyö koostuu työvaiheista eli tehtävistä. Keskeisenä osana tehtävä- ja toteutustapasuunnittelua on työturvallisuuden suunnittelu. Parhaaseen tulokseen päästään, kun tehtävätason vaarojen arviointi tehdään päätoteuttajan ja **tehtävän toteuttajan** yhteistyönä. Oleellista on, että arviointi ja sen tulokset käydään läpi **työntekijöiden** kanssa tehtävänannon tai aloituspalaverin yhteydessä. Vaarojen ja niiden ehkäisytoimenpiteiden tulee olla kaikkien tiedossa.

Vastuu työsuorituksen turvallisuudesta on **jokaisella**.

Rakentamisen vaaroja selvitettäessä ja arvioitaessa sekä turvallisia työtapoja ohjeistettaessa voidaan hyödyntää yleisiä tietolähteitä kuten Raturva-menettelyohjeet, Raturva-ohjeet ja rakennustyön ammattikohtaisia työpaikkaselvityksiä RATS.

Pysähdy arvioimaan työympäristöäsi aina ennen töiden aloitusta

Vaaratilannehavainto	
Kuvaus tapahtumasta	
Mitä ?	_____
Missä ?	_____
Miten ja miksi ?	_____
Kuka/kenelle ?	_____
Seuraukset ?	_____
Asia jo kunnossa ?	_____
Toimenpide-ehdotus ?	_____

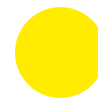
Vaaratilannehavainto	
Päivämäärä _____	Aika _____
Vaara (valitse yksi)	Parannusehdotus (valitse yksi)
☐ Telineet, kulkusillat, tikkaat	☐ Suunniteltu
☐ Koneet, välineet	☐ Kunnossapito, ylläpito
☐ Aukot, kaiteet	☐ Työ- ja menettelytavat
☐ Sähkö, valaistus	☐ Samat tavoitteet kaikille
☐ Järjestys, jätehuolto	☐ Tiedonkulku
☐ Nostot, nostoapuvälineet	☐ Vastuut ja valtuudet
☐ Kemikaalit, haitalliset aineet	☐ Koulutus
☐ Riskinotto, henkilösuojaimet	☐ Muu, mikä

SELVITÄ VAARAT

Arvioi työhön liittyvät vaarat

- mikä voi mennä pieleen?

ARVIOI TURVALLISUUS

Pohdi miten poistat tai vältät havaitut vaarat

- esim. onko minulla oikeat työkalut ja suojavälineet?

TOIMI TURVALLISESTI

Toimi niin, että työ voidaan tehdä turvallisesti

- turvaohjeet, työluvamenettelyt, lisäohjeet, apu.

VINKKI

Kaidepuumateriaalin maalaaminen yhdellä värillä. Yhdenväriset kaidepuulankut on helppo tunnistaa samoin kuin niiden puute eikä kukaan ota vahingossa kaidepuuta muuhun tarkoitukseen. Maassa makaava maalattu lankku on myös helpompi tunnistaa ja palauttaa paikoilleen.

Välineitä on - Sinä voit tehdä sen!

Onnistunut rakennustyön turvallisuusjohtaminen edellyttää hyvien käytäntöjen omaksumista tavaksi toimia. Ainakin yksitoista hyvää käytäntöä ovat

1. Johdon sitoutuminen ja sen osoitus
2. Turvallisuuden seuranta ja valvonta
3. Työmaan turvallisuusohjeet
4. Työmaan turvallisuuden koordinointi ja johtaminen
5. Turvallisuussuunnittelu
6. Panostus turvallisuushenkilöstöön
7. Turvallisuuskoulutus ja perehdyttäminen
8. Työntekijöiden osallistuminen ja sitoutuminen
9. Tapaturmien ja vaaratilanteiden raportointi ja tutkiminen
10. Urakoitsijoiden ohjaus
11. Palaute ja palkitseminen turvallisesta toiminnasta

VINKKI

Nykyisin on katkaisijoita ja nakertajia, joilla voidaan turvallisesti katkaista paksujakin metalliputkia ilman tulitöitä. Lisäksi meluhaitat vähenevät oleellisesti.

Lähde: Rakennustyön turvallisuusjohtamisen hyviä käytäntöjä.

Työturvallisuuden hallintaan

Yrityksen turvallisuustaso - RAKSAKYMPPI

Raksakymppillä arvioidaan rakennusliikkeen edellytyksiä toimia turvallisesti, yrityksen käytäntöjä ja menettelytapoja sekä kykyä toimia osana yhteisen työmaan tuotantoa.

Työmaan turvallisuustaso - TR-MITTARI

TR-mittarilla arvioidaan työmaan turvallisuustasoa havainnoimalla toimintaa työmaakerroksella oikein/väärin -merkinnöillä. Mittarilla seurataan keskeisimpiä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: 1) työskentely, 2) telineet, kulkusillat ja tikkaat, 3) koneet ja välineet, 4) putoamissuojaus, 5) sähkö ja valaistus sekä 6) järjestys ja jätehuolto.

$$\text{TR-taso} = \frac{\text{oikein -havainnot}}{\text{oikein} + \text{väärin -havainnot}} \times 100\%$$

Työturvallisuusaineistoja:

Niksipankki. Rakennustyömaan hyviä käytäntöjä. Työturvallisuus 1209-S. Nissinen, S. ja Mäki, T. Rakennusteollisuus RT ry, Rakennustietosäätiö RTS, Rakennustieto Oy 2004

Rakennustyön turvallisuusjohtamisen hyviä käytäntöjä. Lappalainen, J., Sauni, S., Piispainen, P. Rakennusteollisuuden Kustannus RTK Oy 2003.

Rakennustöiden turvallisuusohjeet. Raturva2. 2. tarkistettu painos. Koski, H. & Mäkelä, T. Talonrakennusteollisuus ry, Rakennustietosäätiö RTS ja Työturvallisuuskeskus. 2010

Rakennustyömaan turvallisuussuunnittelu. Markkanen, J. Lakisääteiset ja sopimusperusteiset työsuojelutoimenpiteet. Pohjola 2004.

Raksakymppi. Työturvallisuuden itsearviointi- ja kehittämisaineisto. Liuhamo, M. ja Mäkelä, T. Työturvallisuuskeskus 2004.

Raksalla – Rakennushankkeen yhteistyöpeli. Peli rakentuu neljästä moduulista – turvallisesti, aikataulussa, laadukkaasti ja yhteistyössä raksalla. Rakennusteollisuuden Kustannus RTK Oy 2004.

Ratu-tiedosto ja rakennusalan työturvallisuuskansio RatuNetissä ja RatuCD:llä. Rakennusteollisuus RT ry, Rakennustietosäätiö, Rakennustieto Oy.

Turvapakki antaa rakennusalaa opiskeleville ja rakennustöitä tekeville tietoa kaikesta olennaisesta työturvallisuudesta ja -terveydestä osoitteessa www.ttl.fi/turvapakki

Ulkomaalaisten työhönopastus – rakennusala. Opasvihkonen työmaiden käyttöön. Rissa, K. ja Mäkeläinen, J. Työturvallisuuskeskus 2004.

Työturvallisuusriskien arviointi rakennusyrityksessä. Kauranen, H. VTT 2005.

Tausta-aineistoa RaTuKe-hankeesta ja rakentamisen työturvallisuudesta mm. seuraavista linkeistä:

www.ratuke.fi

www.ttl.fi/rakennusala

www.tyoturva.fi/toimialat/rakennusala

VINKKI

Turvallisuusasiat kokouslistan kohdaksi nro. 1. Tällöin turvallisuusasiat tulevat varmasti käsitellyiksi.

AMMATTILAISTEN

Yhteisvastuulla

Rakennusalan ammattilaisena pidän huolta, että minulla on työhön soveltuva suojavarustus.

Urakoitsijana olen vastuussa, että johtamissani töissä toimitaan turvallisesti ja työt on aikataulutettu niin, ettei kiire haasta riskinottoon. Työntekijämme ovat työmaahan perehdytettyjä ja käyttävät turvallisia suojavälineitä.

Päätoteuttajana huolehdin, että työmaan riskit on kartoitettu ja työmaalla on edellytykset turvalliseen työskentelylle. Urakoitsijat ja työntekijät tietävät miten työmaalamme toimitaan ja että työmaan ajantasaista aluesuunnitelmaa noudatetaan myös käytännössä.

Suunnittelijana olen vastuussa siitä, että rakentamisen aikaiset turvarakenteet voidaan kiinnittää suunnitelmiini rakenteisiin niiden aiheuttamatta hankaluuksia.

Rakennuttajana haluan, että kohteeni on toteutettu turvallisesti ja ilman tapaturmia. Olen laatinut turvallisuusasiakirjan, johon olen koonnut rakennushankkeen turvallisuuden vaikuttavat kohteen erityispiirteet.

Työntekijä

Työntekijöille laadittujen ohjeiden tavoitteena on työturvallisuuden takaaminen. Työntekijänä velvollisuutesi on noudattaa saamiasi ohjeita. Jokaisen tulee havainnoida työympäristöään jatkuvasti, tunnistaa siitä vaaroja ja suorittaa työnsä turvallisesti. Mikäli havaitset puutteita esim. rakennustyömaan suojarakenteissa, tulee vaara poistaa ja puutteet korjata välittömästi. Myös läheltä piti -tilanteet ja turvallisuuden vaarantavat puutteet esimerkiksi siisteydessä, on ilmoitettava välittömästi työnjohtajalle tai työsuojeluvaltuutetulle.

Urakoitsija

Urakoitsija noudattaa päätoteuttajan suunnitelmia ja ohjeita sekä valvoo työn turvallista toteuttamista työmaalla. Urakoitsijan ammattitaitoon kuuluu osata arvioida työntekijää koskevat vaaratilanteet ja antaa ohjeita tapaturmien välttämiseksi. Urakoitsija on veloitettu tekemään turvallisuusasiakirjassa esitetystä hankkeen erityispiirteisiin liittyvistä tehtävistä tarkempaa turvallisuussuunnittelua. Urakoitsijoiden on varattava henkilökunnalleen työmaalle riittävästi henkilökohtaisia suojavälineitä ja valvottava, että käytettäväksi määrättyjä suojavälineitä käytetään.

Päätoteuttaja

Päätoteuttajan on ennen rakennustyön aloittamista suunniteltava töiden ja työvaiheiden tekeminen ja ajoitus siten, että ne voidaan tehdä turvallisesti ja aiheuttamatta vaaraa työmaalla työskenteleville tai muille työn vaikutuspiirissä oleville. Päätoteuttajan on selvitettävä ja tunnistettava työmaan yleiset vaara- ja haittatekijät ja poistettava ne asianmukaisin toimenpitein. Turvallisuussuunnittelun tulee sisältää käytännön ratkaisut onnettomuustilanteiden ehkäisemiseksi mm. suunnittelemalla rakennustyömaa-alueen käyttö. Pääurakoitsija perehdyttää jokaisen omaan tai aliurakoitsijan henkilöstöön kuuluvan työmaan turvallisuusohjeisiin ennen heidän työn aloitustaan.

Suunnittelija

Suunnittelijan tulee liittää suunnitelmiinsa tiedot käytettävien rakennusosien sekä -materiaalien turvallisuudesta ja käsittelytavoista. Hänen on myös huomioitava suunnittelussaan mahdollisuus turvallisiin työmenetelmiin ja työnaikaisiin rakenteisiin esimerkiksi huolehtimalla varaukset rakenteisiin tarvittavien suojakaiteiden kiinnittämistä varten.

Rakennuttaja

Rakennuttajan tulee omatoimisesti tai yhteistyössä suunnittelijoiden kanssa tunnistaa rakennushankkeeseen liittyvät työturvallisuusriskit ja toimia yhteistyössä muiden osapuolten ja asiantuntijoiden kanssa riskien eliminoimiseksi. Rakennuttaja antaa työturvallisuuteen liittyviä tehtäviä suunnittelijoille, päätoteuttajalle, valvojille, urakoitsijoille ja erityisasiantuntijoille. Eri toimijoiden tehtävien sisältö on määriteltävä ja niille on annettava riittävät toimivaltuudet. Rakennuttajan tulee laatia kohteesta turvallisuusasiakirja, jossa esitetään rakennushankkeen ominaisuuksista, olosuhteista ja luonteesta aiheutuvat erityiset vaara- ja haittatekijät, joita ei voida pitää tavanomaisina rakentamiseen liittyvinä tekijöinä. Rakennuttajan tulee luoda hankkeeseen turvallisuusvaarojen ennalta ehkäisevä toimintamalli, huolehtia turvallisuuteen liittyvien asioiden sekä tietojen välittämisestä hankkeen kaikille osapuolille ja koordinoida ja valvoa eri toimijoiden tehtävien toteutusta.